

STUDIEDAG INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

WROETEN EN SCHARRELEN MET DOCENTEN

Ondernemerschap en aandacht voor het maatschappelijk debat moeten deel uitmaken van het onderwijs, vinden veehouders. Andere inzichten en stof tot nadenken op een studiedag intensieve veehouderij.

TEKST EN
FOTOGRAFIE
JAN NIJMAN

Jonge mensen dienen zich bewust zijn van wat er in de samenleving leeft, zegt pluimveehouder Piet Faber op 23 mei tijdens de studiedag ‘Wroeten en scharrelen’ voor docenten intensieve veehouderij. Hij wijst op de discussie over de plofkip, aangezwengeld door Wakker Dier. Het is broeierig warm als Faber en collega-veehouder Johan van Hal ons voorhouden hoe de sector er over pakweg tien jaar uit zal zien en wat dit voor impact voor het onderwijs heeft. Buiten brandt de zon op de deels door gordijnen afgesloten ramen. Toch blijft het twintigtal veehouderijdocenten van mbo en hbo geboeid door de discussie.

Heb meer aandacht voor ondernemerschap, is de boodschap van beide veehouders. “Jongeren moeten weten hoe de wereld in elkaar zit”, zegt Faber. “Naast ondernemerschap is kennis van het vak onontbeerlijk”, vindt Van Hal.

Discussie

Het is tijdens deze workshop, de laatste, niet de eerste keer dat ik de naam van Wakker Dier hoor vallen. ’s Ochtends, tijdens een rondleiding langs de experimentele diervriendelijke kraamhokken – het ProDromi-systeem – noemden docenten Wakker Dier als de organisatie die veel te sterk de nadruk legt op misstanden in de veehouderij. “De gemiddelde consument wil – anders dan wat NGO’s als Wakker Dier steeds roepen – gewoon een stukje gezond vlees van een varken dat niet ziek is geweest, dat vrij is van antibiotica”, zegt Anne-Marie van Bussel, die de achtergronden van het nieuwe diervriendelijke kraamsysteem toelicht. De ideeën voor het systeem zijn bedacht door een netwerk van veertien zeugenhouders. Ze wilden op korte termijn de huisvesting tijdens de kraamfase verbeteren zodat zeugen meer ruimte zouden hebben en de varkenshouder kan zeggen: ‘Wat liggen ze er mooi bij’. Die leus werd ook de naam van hun netwerk.

Anne-Marie van Bussel vertelt docenten over een nieuw kraamsysteem voor zeugen en biggen

‘Ondernemers kunnen heel goed uitleggen welke grote veranderingen en vernieuwingen in de sector plaatsvinden’

In oktober 2010 werden in Sterksel de eerste vernieuwde kraamhokken gepresenteerd. Het draagvlak hiervoor is groot, vertelt Van Bussel. Varkenshouders, stalbouwers, de Dierenbescherming en andere belangenorganisaties zijn enthousiast. Na een vanwege bedrijfshygiëne verplichte douche – een leuke verrassing op zo’n hete dag – en gestoken in bedrijfskleding, laarzen en blauwe stofjas, zien we hoe de zeugen en hun biggen in hun hokken de dag doorbrengen. De biggen scharrelen rond, terwijl hun moeder aan de zijkant ligt met de rug tegen een koele wand. “Vinden ze lekker,” legt Van Bussel uit, “en het is een manier om te voorkomen dat de zeug op de biggen gaat liggen.” In een hoek hangen speeltjes voor de biggen: touw, speelballen of een jute zak. Het stalsysteem geeft stof tot discussie; de docenten stellen volop vragen. ‘Komt staartbijten niet voor? De biggen zijn niet gecoupeerd. In hoeverre laat je je leiden door vragen uit de maatschappij? Hoe kun je laten zien wat je doet? Mensen weten zo weinig.’

“Ik wil jullie graag laten zien hoe het stalsysteem elkaar zit,” zegt Van Bussel, “maar daar kom ik door alle discussie niet aan toe.”

Van twee kanten

Iets minder discussie is er ’s middags tijdens een rondleiding langs mestvergistinginstallaties. Het is

bloedheet. Het proefbedrijf in Sterksel heeft er verschillende: een installatie voor covergisting waarbij mest met een ander product wordt omgezet in biogas en een kleinere installatie voor monovergisting. De investeringen zijn hoog, legt Jos Belgers uit, het is de vraag of het financieel gezien rendabel is. Maar ook dit past bij duurzame veehouderij die voortdurend innoveert.

De ambitie van de varkenshouderijsector is de meest innovatieve veehouderij van Europa worden, vertelde LTO bestuurder Noud Jansen aan het begin van deze studiedag in zijn inleiding. “Daar hebben we het onderwijs bij nodig.” Hij benadrukte – net als tijdens de bijeenkomst ‘Groen Verbindt’ een paar weken eerder – dat groen onderwijs en bedrijfsleven moeten samenwerken zoals verwoord in de Human Capital Agenda van de topsectoren. De scholingsconsulent kan een rol spelen om te zorgen dat het bedrijfsleven dichterbij het onderwijs komt. Wil de samenwerking slagen, dan zal het initiatief van twee kanten moeten komen. Zo moet het bedrijfsleven zich realiseren dat het onderwijs belangrijk is. Aanpassingen aan de bevoegdheidsregeling moeten het makkelijker maken dat ondernemers een rol spelen in het onderwijs. “Zij kunnen heel goed uitleggen welke grote veranderingen en vernieuwingen in de sector plaatsvinden.”

Deuren open

Een paar uur later, tijdens de laatste workshop van de dag, laten Johan van Hal en Piet Faber zien dat ze kunnen uitleggen wat er verandert in de sector. Van Hal uit Boxtel leidt een strak georganiseerd bedrijf, de Van Hal Group, dat met meerdere locaties en een eigen transportafdeling een omzet heeft van 8,5 miljoen euro. Elke locatie is gespecialiseerd, bijvoorbeeld in fokzeugen, vleesbiggen of melkvee. Het tempo van schaalvergroting is enorm, zegt hij. Hij vertelt hoe hij zijn bedrijf runt,

Het onderwijs kan geen aandacht genoeg besteden aan ondernemerschap, vinden ondernemers Piet Faber (links) en Johan van Hal, “maar kennis van het vak is onontbeerlijk”

hoe hij zijn medewerkers aanstuurt en motiveert om hard te werken. “Ondernemerschap is belangrijk”, vindt hij, als het om kennis gaat. Hij volgde zelf na de mas de kaderopleiding varkenshouderij in Horst. “Daar heb ik het meest geleerd.” “Ik heb een heel ander bedrijf”, zegt Piet Faber uit Nijeberkoop in Zuidoost-Friesland. Hij kocht als levensmiddelentechnoloog eind jaren negentig een pluimveebedrijf. “Ik heb drie keer drie dagen meege- lopen op andere pluimveebedrijven.” Met zijn kennis en inzicht in bedrijfsvoering en procescontrole moderniseerde hij zijn bedrijf.

“Jongeren moeten vooral goed leren onafhankelijk te denken”, zegt hij. “Niet alles klakkeloos geloven.” Faber staat sceptisch tegenover bedrijfsadviseurs die een product willen verkopen. Belangrijker vindt hij dat jongeren weten hoe de wereld in elkaar zit. “Er is zoveel discussie over de veehouderij. Hoeveel sympathie is er voor de pluimveehouderij? De uitdaging is dat er zo weinig kennis van zaken is. Maar het is niet zo makkelijk je deuren open te zetten. Je moet je douchen en daarna mag je drie dagen niet op een ander bedrijf komen.”

Inspiragen

De inleidingen van Faber en Van Hal roepen vragen op bij de toehoorders. ‘Is er met dit tempo van schaalvergroting nog wel toekomst voor gezinsbedrijven? Is er wel ruimte voor stagiairs op zo’n strak georganiseerd bedrijf? Is ondernemerschap wel te leren, of is het iets dat in je genen moet zitten?’ Van Hal haast zich te zeggen dat ook hij een gezinsbedrijf heeft. Natuurlijk is er ruimte voor stagiairs, zegt hij. Hij

benadrukt nogmaals het belang van ondernemerschap in het onderwijs. Faber vult aan: “Je zou ook aandacht moeten besteden aan de psychologie van het boerenbedrijf. Hoe houd je je als ondernemer bijvoorbeeld staande? Hoe ga je met rottige situaties om?” Voor Van Hal is een goed geleid groot bedrijf absolute voorwaarde om de concurrentie te overleven. Daar is ondernemerschap voor nodig. Maar hij gelooft niet in een algemene ondernemersopleiding. “Kennis van het vak is onontbeerlijk. Als het nodig is, kan ik inspringen. Ik weet waar het om gaat.” ■

Kijk voor links en downloads, o.a. over duurzame varkenshouderij en het zeugen-kraamsysteem op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 8.

NOG GEEN ABONNEE?

Gewoon even bellen **0345-545560** of e-mailen **groenonderwijs@bassa.nl**

Voor € 40,80 bent u het hele jaar op de hoogte: achtergronden – opinies – reportages – interviews

DAGELIJKS VERS NIEUWS OP WWW.GROENONDERWIJS.NL

